

DE MEERWAARDE VAN HET DCC-PO

Producten, voortgang en belang voor het hbo
van samenwerken in onderzoeksondersteuning

DCC Praktijkgericht Onderzoek, juli 2023

Introductie

Met de oprichting van het Digital Competence Center voor Praktijkgericht Onderzoek (DCC-PO) is een grote stap gezet in de professionalisering van onderzoeksondersteuning en digitalisering van het onderzoek in het hbo. Voor veel leden is het DCC-PO netwerk inmiddels een onmisbare schakel in de ontwikkeling en uitvoering van hun beleid.

Het DCC-PO is in tweeënhalf jaar uitgegroeid tot een actief samenwerkende community van onderzoeksondersteuners, dataspecialisten en IT'ers van twintig hogescholen én SURF. Binnen die community wordt dagelijks instituutsoverstijgend samengewerkt aan onder meer de ontwikkeling van handreikingen voor beleid, trainingen, een kennisplatform en een ontwerp voor een modulair research informatiesysteem.

In goede harmonie werken ruim 70 specialisten van 20 hogescholen en SURF samen om sneller én efficiënter aan te haken op de diverse nieuwe ontwikkelingen. Door mét elkaar, in plaats van náást elkaar te werken is het niveau van onderzoeksondersteuning en datamanagement in het hbo in de afgelopen tweeënhalf jaar wezenlijk toegenomen. Het DCC-PO stimuleert, faciliteert en ondersteunt de uitgangspunten van het praktijkgericht onderzoek en de open science ambities van het hbo.

Doelstelling van het DCC-PO is om uit te groeien tot het landelijk kenniscentrum voor onderzoeksondersteuning voor het praktijkgericht onderzoek. In overleg met onze stakeholders ontwikkelen we daartoe momenteel een organisatiestructuur die een netwerk van onderzoeksondersteuners én de bijhorende kennisbasis omvat.

Waarom een DCC voor Praktijkgericht Onderzoek?

Evenals de universiteiten hebben de meeste hogescholen onderzoekstaken en -ambities. Die hogescholen willen zich graag ontwikkelen tot gespecialiseerde kenniscentra. Daartoe hebben ze naast goede onderzoekers dito ondersteuners nodig.

De praktijkgerichtheid die het onderzoek aan hogescholen kenmerkt, vraagt specifieke ondersteuning die afwijkt van academisch onderzoek. Tegelijk is vrijwel geen enkele hogeschool in Nederland groot genoeg om zelfstandig onderzoeksondersteuning in de volle breedte en op hoog niveau te organiseren.

Hogescholen worden in meerdere opzichten sowieso geacht om met elkaar samen te werken in onderzoek. Dan is het nuttig dat de ondersteuners van die hogescholen elkaar kennen én werkrouines met elkaar afstemmen.

Tot slot geldt dat wie niet zelf niet genoeg massa heeft zich moet verenigen om gehoord en gezien te worden. Het DCC-PO wordt ondertussen door alle stakeholders serieus genomen en gezien als een 'schoolvoorbeeld' van een community in het nationale onderzoekslandschap.

Samen sneller open science realiseren

Open Science is van wezenlijk belang voor de circulatie en creatie van kennis en de impact van praktijkgericht onderzoek. Dat vereist onder meer adequate ondersteuning op het gebied van research datamanagement (RDM).

RDM omvat alle taken die betrekking hebben op het organiseren, beheren en onderhouden van de gegevens van het onderzoek. Goed datamanagement is de enige manier om een open kennisinfrastructuur te ontwikkelen. Dat brengt tegelijk goede registratie, vindbaarheid en interoperabiliteit met zich mee.

Expertise ontwikkelen op dit terrein is kostbaar en complex. Kennisdeling tussen hogescholen is van belang om met elkaar de ambities ten aanzien van open science te bereiken en daarmee zowel de kwaliteit als impact van praktijkgericht onderzoek te vergroten.

Kennisnetwerk, ingebed in het nationale DCC-landschap

Feitelijk is het DCC-PO een geformaliseerd (informeel) netwerk van onderzoeksondersteuners in het hbo. Een community van specialisten die samen de beschikbare kennis en materialen met betrekking tot het professioneel ondersteunen van praktijkgericht onderzoek samenbrengen en verbeteren.

De afzonderlijke leden van het DCC-PO bezitten veel kennis over de diverse facetten van praktijkgericht onderzoek. Die kennis wordt binnen de diverse werkgroepen zo goed mogelijk vastgelegd en geformaliseerd. Ook worden waar nodig nieuwe inzichten en producten ontwikkeld. Daarbij trekken we gezamenlijk op met LCRDM, de lokale DCC's bij universiteiten en UMC's en de thematische DCC's. Uiteraard hebben we ook contact met hbo-kennisnetwerken zoals het SHB en NAI, en werken we nauw samen met onder andere Publinova en DANS.

Het DCC-PO is nationaal ingebed in het gefedereerde netwerk van lokale en thematische DCC's en neemt actief deel aan de gezamenlijke overleggen en werkgroepen. Wensen van onderzoekers en onderzoeksondersteuners worden vertaald naar dienstverlening vanuit de diverse DCC's. Omgekeerd kunnen de diensten en tools vanuit de thematische en lokale DCC's makkelijk worden gecommuniceerd naar de relevante werkgroepen in van het DCC-PO. Vanuit het hbo is een afvaardiging in het Expertise Netwerk DCC aanwezig.

Voor organisaties zoals RDNL, ZonMW, SIA en het eScience Centre is het DCC-PO hét aanspreekpunt voor het gehele hbo. Dat maakt de communicatie tussen hen en de leden van het DCC-PO makkelijk, want ook met die partijen werkt het DCC-PO nauw samen om kennis en instrumenten voor onderzoeksondersteuning te ontwikkelen en verbeteren. Dat word door die partijen uitermate gewaardeerd omdat ook zij als doel hebben het praktijkgericht onderzoek, én de eisen die eraan worden gesteld, te verbeteren.

Doelgroepen

Het DCC-PO is van en voor de, in het praktijkgericht onderzoek werkzame, onderzoeksondersteuners. RDM in al z'n facetten was daarbij het startpunt. De DCC-PO community wordt nu gevormd door met name datastewards, informatiedeskundigen, data scientists, data engineers, IT'ers, privacy officers, beleidsadviseurs en communicatie-experts.

De groep specialisten, actief in de ondersteuning van onderzoek, groeit door zowel de eisen die worden gesteld op de vlakken datamanagement en open publiceren, maar ook door de verplichtingen vanuit de AVG en het toenemende belang van dataveiligheid. Daarnaast vereisen nieuwe analyse- en publicatiemogelijkheden dat onderzoekers actief worden begeleid door bijvoorbeeld R- en Python scripters.

Het DCC-PO is de 2^e lijnssupport voor onderzoeksondersteuners van de aangesloten leden. Dat wordt ondersteund met een helpdesk, een kennisbank, een community-platform en een actieve website. Wanneer het DCC-PO de gevraagde expertise niet zelf in huis heeft, wordt contact gezocht met de relevante organisaties waarmee nauw wordt samengewerkt.

De website www.dcc-po.nl bedient tegelijk een breder publiek. Denk daarbij aan onderzoekers in het hbo en onderzoeksondersteuners bij partners in praktijkgericht onderzoek.

Producten

De projectduur van het DCC-PO is verlengd tot 1 januari 2025. Dat stelt ons in staat meer producten op te leveren dan beschreven in het initiële projectplan. Maar vooral biedt het de mogelijkheid om een toekomstbestendige governance en financieringsstructuur vast te ontwikkelen.

Het DCC-PO moet een kennis- en adviescentrum (expertisecentrum) worden dat actief ontwikkelingen op het gebied van Open Science oppakt en vertaalt naar projecten. We profileren het DCC-PO als open science expert binnen het praktijkgericht onderzoek. Ook wil het DCC-PO actief bijdragen aan de doelen van het NPOS en de overkoepelende partijen (VH en NGWI).

Wat gaan we doen in 2024?

Nog meer kennis en producten (door)ontwikkelen waarmee de aangesloten hogescholen de ontwikkeling van onderzoeksondersteuning kunnen versnellen, zoals:

- Launch van het DCC-PO kennisplatform bestaande uit website, kennisbank en helpdesk.
- Via dit speciaal ontwikkelde kennisplatform zal de kennis die in de afgelopen projectperiode is ontwikkeld, beschikbaar worden gesteld alsmede alle nieuw te ontwikkelen producten, info en inzichten.
- Handreikingen voor beleid en organisatie, protocollen, trainingen, instructievideo's en best practices.
- Rapport met een voorstel voor de ontwikkeling van een modulair RIS (research information system) in samenwerking met SURF.
- Verdere ontwikkeling van de DCC-PO community middels uitbreiding van de activiteiten zoals bijeenkomsten, themadagen en experttafels.

- Ontwikkeling van een gezamenlijke applicatie voor het vastleggen en volgen van datamanagement-plannen (in samenwerking met ZonMW en NWO).
- Outreach naar onderzoeksgroepen met de uitkomsten van de SURF-pilots.
- Visualisatie van het applicatielandschap voor onderzoeksprojecten.
- Datamodel voor metadata van onderzoeksprojecten.

Beleidsmatig zal met name worden ingezet op:

- Het ontwikkelen van een toekomstbestendig model voor het DCC-PO (governance en financiën).
- Intensiveren van de relaties met de relevante partners.
- Het verder professionaliseren van data science binnen het hbo.
- Het doen van voorstellen voor het innoveren van de hbo-onderzoeksinfrastructuur.
- Awareness creëren over Open Science en RDM bij onderzoekers.

Reeds door DCC-PO opgeleverde producten:

- Handreiking voor de organisatie van datastewardship in hbo (functieomschrijving en organisatorische randvoorwaarden).
- Praktische handleiding voor het FAIR maken van data met speciale aandacht voor interoperability en reusability.
- Praktische handleiding met randvoorwaarden voor een hogeschool om FAIR volledig te kunnen ondersteunen.
- Adviesdocument met tips en tricks voor het ondersteunen van data-intensief onderzoek binnen de instellingen zelf.
- Handreiking voor datascience-beleid.
- Handreiking voor research data management beleid.

- Functieprofiel van de datasteward in het hbo.
- Handleiding gericht op het FAIR maken van onderzoeksdata.
- Online plek voor kennisuitwisseling over data-intensief onderzoek:
 - Intern via DCC-PO Teams
 - Extern via SURF-Wiki
- Vier trainingsmodules voor datastewards in hogescholen:
 - publiceren
 - archiveren
 - FAIR Datamanagement
 - data carpentries voor onderzoekers en ondersteuners in het hbo
- 3 trainingsvideo's om onderzoekers goed en snel te informeren over:
 - publiceren
 - archiveren
 - FAIR Datamanagement
- Een optimalisatie van de onderzoeksinfrastructuur, waaronder (maar niet alleen) de diensten van SURF in relatie tot de processen binnen hogescholen op het gebied van RDM en VRE.
- Adviesdocument: Wat heb je nodig om een integrale ICT-ondersteuning te kunnen bieden als instelling zelf en wat kun je landelijk in gezamenlijkheid oppakken?
 - Toepassing van referentie-architectuur (HORA/HOSA) middels een waardeketen
- Communicatie-uitingen vanuit het project waardoor kennis vanuit de verschillende werkpakketten met elkaar wordt gedeeld.
- Waardeketen voor onderzoeksprojecten.
- Conceptueel ontwerp voor een Research Information System.

Samenvattend

Het DCC-PO project is in tweeënhalf jaar tijd uitgegroeid tot een b(l)oeiend netwerk waarvan de aangesloten instellingen – ook nu, in de projectfase – dagelijks al veel profijt hebben. Ook zien we behoefte om steeds meer, met name Open Science gerelateerde onderwerpen in gezamenlijkheid op te pakken. Tegelijk wisselen de leden die actief zijn in de DCC-PO werkpakketten heel actief kennis met elkaar uit. Het betreft daarbij óók kennis en 'best practices' over onderwerpen die niet door het DCC-PO zijn geagendeerd. Collega's van verschillende hogescholen weten elkaar ook buiten de DCC-PO overleggen om uitstekend te vinden en ontplooiën spontaan initiatieven om nieuwe kennis te ontwikkelen en te delen.

De hogescholen hebben afzonderlijk te weinig capaciteit en expertise om alle beschreven kennis en afgeleide producten zelf te ontwikkelen. We staan allemaal voor dezelfde uitdaging en het gezamenlijk oppakken van die uitdaging is de enige logische weg. De ambitie is samen te werken en het DCC-PO toont aan hoe goed dat werkt en hoeveel synergie dat oplevert. Samen versnellen we daadwerkelijk de kennis en vaardigheden op het gebied van Open Science bij alle aangesloten leden. Zo komt over de hele linie meer toegepaste kennis over Open Science beschikbaar die de onderzoeksondersteuners, en daarmee de onderzoekers, weer verder helpt.

Het DCC-PO heeft het praktijkgericht onderzoek op het gebied van RDM, datascience en onderzoeksinfra-structuur vooruitgeholpen. In de praktijk waren de hogescholen allemaal bezig zelf het wiel uit te vinden. Sinds het DCC-PO-project bundelen we als hbo onze krachten en werken we efficiënt samen. Om de Open Science ambities te behalen is het voor ieder instituut essentieel om op onderwerpen zoals RDM en datascience stappen te zetten. Het is immers van groot belang dat de onderzoeksondersteuners de benodigde kennis tot hun beschikking hebben. Continuering van de samenwerking in het DCC-PO biedt ieder DCC-PO lid daarbij de beste kansen.

